Nr. 70 Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iuniu 1889, să-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 30 Iuniu.

(*O*) Cu luna Iuniu se încheie şirul secerişului intelectual pe la scólele nóstre din ţara întrégă, şi în luna Iuliu viitóre urméză ţăranul cu secerişul seu, ca să-şi umple jitniţele pentru acoperirea trebuinţelor sale, şi pentru hrana de tóte dilele.

Ni s'au trimis informaţiuni detaiate din tóte părţile archidiecesei nóstre despre resultatele observate la esamenele anuale, şi vrênd — nevrênd ni se impune datorinţa se facem comparaţiune între trecut şi present în ceea ce privesce starea învăţământului la noi românii, şi între noi şi celelalte naţiuni conlocuitóre, ca se putem trage conclusiunile cele adevărate, şi se îndreptăm, unde putem numai, şi unde ne este cu putinţă.

Cam de vre-o trei deci de ani a început a se da la noi românii o atenţiune mai corăspundătóre instrucţiunei publice, şi nu puţină este partea, care în privinţa acésta se convine guvernului ţărei de pe atunci.

După sistemisarea şi organisarea institutului nostru pedagogic, an de an eşiau din el tineri cu pregătiri pentru învăţătorie, şi acestia erau aşeţaţi ca învăţători, de sórtea cărora se îngrigia biserica, se îngrigiau însă şi organele statului, şi în chipul acesta s'a făcut un început bun, care se observă în unele locuri până în diua de astădi.

In anumite centre erau scóle bine organisate, susţinute din vistieria statului, şi din scólele acestea eşiau mulţi învăţători, cari sunt în funcţiune până în diua de adi.

Paralel cu scólele acestea centrale aveau scóla lor proprie confesională şi comunele mai bine situate, asemenea şi comunele grăniţăresci, şi cu mari depărtări venia tineretul la scólele acestea, unde 'şi câstiga cunoscinţele necesare pentru a puté fi primiţi la cursul pedagogic, eventual pentru a fi aplicat deadreptul ca învăţătoriu pe la scólele dela sate.

O asemenea scólă era susţinută în comuna românéscă cea mai espusă pe Têrnava mică, care e mărginită de tóte părţile cu săcui, în Erdő Szent-György, care era cercetată de tineri de ai nostri de pe valea ambelor Têrnave, de pe Mureş, şi de pe Câmpie, şi tineri eşiţi din scóla acésta erau împrăstiaţi ca apostoli ai luminei în tóte părţile. Şi cunóscem şi astădi învăţatori bătrâni eşiţi din scóla acésta, care pe mulţi copii de ţărani i-a atras către învăţătură şi dacă aceştia adi ajunşi la frumósa posiţiune în biserică vor recugeta la începutul învăţăturei lor, va trebuí să-şi revó e în memorie însufleţirea cu care 'şi făceau datorinţa dascălii de atuncia, eşiţi din asemenea scóle.

Pentru ţéra Oltului asemenea scóle de model aveau grăniţierii, şi ele până în diua de astădi şi-au conservat influinţa bună, pe care dela început o a avut, numai mai în dilele trecute am cetit un tractat economic dela un preot de ai nostri, care cu insufleţire ne-a vorbit de scóla din Vistea, de pe vremea când vorbim noi.

Dintre scólele nóstre de prin jurul Sibiiului cea din Răşinari avea asemenea nobilă misiune, şi noi cari începutul învăţăturei l'am primit dela un dascăl eşit din Erdő Szent-György, de sub mâna lui Mutto, cunóscem adi pe Têrnava mică mai mulţi învăţători, cari ca copii au fost trimişi la scóla din Răşinari, spre a vení după trei ani ca învăţători pe valea Têrnavei.

Cine va scrie istoricul desvoltării instrucţiunei publice la noi, acela 'şi va trage séma cu lucrurile, pe cari noi în un articol de diariu le amintim numai în trécăt, şi le va da locul cuvenit în forma cuvenită.

Noi le-am amintit numai pentru ca se putem face o paralelă între acuma şi atuncia. Şi astădi după-ce susţinem cu atâtea jertfe institutul archidiecesan pedagogic-teologic, după-ce partea cea mai bună din noi o jertfim pentru scólă, constatăm cu părere de reu, că relativ progresăm fórte încet, fórte cu anevoie, că poporul nostru, şi acuma în multe părţi încă nu a ajuns acolo, încât se scie apreţia binefacerile scólei, că tineretul eşit din institutul nostru archidiecesan nu este preste tot la înălţimea dascălilor de acuma 30 de ani, în ceea-ce privesce insufleţirea pentru scólă.

Acestea 'şi vor fi avênd causele lor binecuvântate, pe cari va trebuí se le căutăm, şi se recomăndăm căi şi mijlóce pentru delăturarea lor. O vom face încât ne értă puterile nóstre, vom accentua relele, de cari suntem bântuiţi noi românii fără osebire de confesiune, fără osebire de partide, ca spre acestea se indreptăm atenţiunea ómenilor de bine, cari nu privesc la scólă prin ochelarii ómenilor de partid de prin redacţiunile cutăror diare, fără nici o basă morală, încât ne privesce biserica nóstră.

Sibiiu, în 30 Iuniu, 1889.

Ne sosesc sciri din mai multe părţi, că îndată după esamenele de vară, în loc ca să se facă disposiţii pentru ca locurile devenite vacante de învăţători ori ocupate provisor să se ocupe definitiv, se conchiamă la şedinţe comitetul şi sinodul parochial, acolo unde învăţătoriul e definitiv, cu salariu bineprecisat, ca să se mai micéscă salariul învăţătoriului, ori cum dice poporul: să i se scadă din plată.

Scim noi greutăţile poporului, şi o scim póte mult mai bine ca cei ce trăesc în nemijlocita atingere cu el, dar cu tóte aceste la atari porniri nu ne putem da consimţământul nostru, şi nu vom întârdia cu tótă puterea cuvêntului a desaprobá pe cei ce în atare direcţiune vor se samene între popor nemulţămiri şi certe.

Este imposibil ca în un sinod parochial ori în comitetul parochial să nu se afle ómeni, cari se scie apreţia activitatea învăţătoriului şi totodată răsplătirea muncei lui. Acesti ómeni în casuri de aceste să pun luntre punte, rischează din popularitatea ce o au, şi iau partea învăţătoriului, partea dreptăţii, — dar e de ajuns ca se scim, că în cele mai multe locuri poporul unde salariul învăţătoriului se plătesce din repartiţie, este uşor aplicat la parola „să-i scădem plata.“

Nu avem nici cea mai mică indoială, că autoritatea supremă scolară atari concluse fie ele aduse chiar şi în unanimitatea voturilor — nu le va aprobá nici odată.

Dar atunci pentru ce o lucrare stérpă?

Pentru ce aţiţarea pasiunilor şi încă în unele casuri mai recente de către preotul comunei, de către aceea persóná, care are datorinţa sântă, ca legea

---

FOIŢA.

Ertăciune la om mort.

In necs cu cele publicate din codicele „Mateiu Voileanu“ până acì, aflăm de interes a publica la acest loc şi acest manuscript.

Adunare sfântă! Norodul lui Christos! Creştini blagosloviţi mari şi mici, bătrâni şi tineri şi tot rêndul de ómeni, care milostivul Domnedeu cu acest prilegiu de întristare v'au adunat, spre petrecerea acestui în Dumnedeu repausat (cutare), — cu carele de multe ori a-ţi arătat dragoste şi frăţietate, nu numai în bólă şi în sănătate, ci încă şi în ciasul cel mai de pe urmă, a eşirei lui dintru acéstă lume, aievea n'a-ţi arătat, ţiind dvóstră acel obiceiu sfânt: că aşa au petrecut dela Adam până la Noe, până la Christos. Drept aceea acel în Dumnedeu repausat, dragostea dvóstră cu mare cinste o au primit şi în ciasul lui cel mai de pe urmă au mulţămit dvóstră şi acum prin noi încă mulţămesce şi dice: Eu ostenéla dvóstră nu o pot plătí, cu limba mea încă nu pot spune, ci las pe acel Dumnedeu puternic, care este plătitoriu tuturor făcătorilor de bine, acela se ve plătéscă binele şi ostenéla dvóstră, care a-ţi ostenit în diua de adi cu mine. După acésta întâiu dau har puternicului Dumnedeu şi dic: har, laudă să fie tatălui şi fiului şi duhului sfânt, un Dumnedeu adevărat, că pe mine m'au făcut din pământ şi au suflat întru mine duchul vieţii de am fost şi eu viu până în diua de astădi, de am vădut acéstă lume cât este de deşartă şi de trecătóre, şi tóte dilele vieţii mele câte mi-au fost orênduite, eu astădi le am săvârşit; aşa mulţămesc acelui puternic Dumnedeu pentru acéstă puţintică viiaţă, ca şi când mi-ar fi dat cu miile anii, că am vădut acéstă lume cât este de deşartă şi de trecătóre, pentru aceea lăudat se fie numele sfinţii sale de acum şi până în veci amin.

Dela soţiu de căsătorie, de va avea.

După aceea se întórce către un soţ dulce şi iubit al seu şi dice: O dragă soţiul meu, care Dumnedeu cu tine de câţi-va ani încóce am fost împreunaţi; însă sciu acésta, că omul locuind întru acéstă lume unul cu altul, numai într'un cias s'au în dóuă, o di s'au dóuă, încă nu póte fi fără de greşală, că îngerii încă n au fost fără de greşală; dară cu cât mai vêrtos eu, că am fost fiiul lui Adam, sciu, că te voiu fi supărat în cumplita mea betegeală, éră acuma la ciasul cel mai de pe urmă, în carele cias eu acum de către tine me despart, şi întunecatei gropi me dau, ne sciind ce răspuns voiu avé dela dreptul judeţ; deci cu multă osêrdie a face pomenire şi rugăciune către Dumnedeu pentru mine se nu-ţi uiţi; me rog ca unui soţ dulce şi iubit, cu ce te voi fi supărat s'au îţi voiu fi greşit, să faci bine să me ierţi, că eu de astădi înainte cu tine într'o casă nu voiu mai locuí, şi faţa mea mai mult nu o vei vedea, ci acesta este cuvêntul meu cel mai de pe urmă către tine o iubit soţul meu, ca să me ierţi cu iertăciune bună, ca şi Dumnedeu să-ţi fie ţie părinte şi purtătoriu de grije în sărăcie, şi se dicem toţi: Dumnedeu să-l ierte.

Dela părinţi de va avea.

Aşişderea întorcênd graiul meu către doi părinţi ai mei şi me rog dumnealor, şi întâiu dumitale taică şi dumitale maică: care după orênduiala lui Dumnedeu pe mine m'a-ţi născut întru acéstă lume lacomă şi înşelătóre, şi de naşterea mea fórte v'a-ţi bucurat, avênd nădeşde la vreme de bătrâneţe şi de slăbiciunile ca se ve fiu odichneală şi se ve fiu mângăitoriu şi în amarul dvóstră veselitoriu. Că étă ce odichnélă a ţi avut, că numai ce am adus obidélă şi lacrimi pe obrazele dvóstră, întru acest cias întru carele nici nu a-ţi gândit de acésta. Ce dóră eu pe dvóstră nu vă voiu fi sciut cinsti şi de multe ori vă voiu fi supărat, şi somnul pentru mine a-ţi lăsat şi odihna dvóstră. Ci acum iată că a venit ciasul acela în carele cias eu de dvóstră me despart şi mai mult de astădi înainte cu dvóstră nu voiu mai fi locuitoriu; că merg pe calea aceea, pe care şi dvóstră toţi veţi fi viitori, că eu sunt neînturnătoriu Dară acuma acesta este cuvêntul meu cel mai de pe urmă către dvóstră drag taica meu şi iubită maica mea. In ce vă voiu fi greşit să faceţi bine se mă iertaţi şi pe Dedeu rugaţi ca să se milostivéscă se ierte cele multe ale mele greşele, ca eu încă să îndrăsnesc a rugá

se fie ţinută în sânţenia ei, poporul mulcomit dacă cumva e mulţămit cu suma salariului învĕţătoresc.

O lucrare pornită în direcţiune rea, nu va fi sancţionată de nimenea, dar noi credem că lucrul nici decât nu póte rĕmânea la atâta. Funcţionarii bisericei stau toţi sub disciplina consistoriului şi a archiereului, şi ori ce transgresiune comisă din partea lor, trebue se aibă drept urmare tragerea în cercetare disciplinară, care ar putea fi esecutată în modul cel mai uşor prin citarea la consistoriu, unde sĕ-şi primésca dojana cuvenită. Aşa credem noi că nu s'ar generalisa un rĕu, care începe a bântuí când în o parte, când în altă, şi din care causă apoi nu putem aşeda învĕţători definitivi, când comunele nóstre contribue cu mii în fondul de pensiune învĕţătoresc al statului.

Ni se va obiectá, că acésta nu e aşa un lucru mare pentru care preotul, în casul concret ar merita a fi citat şi dojenit, dar se ni se ierte, dacă am cuteza se mergem şi mai departe şi sĕ susţinem, că acésta e cea mai uşóră pedépsă ce s'ar putea dicta unei feţe bisericesci, care lucră în modul acesta cum lucră cei amintiţi în rapórtele ómenilor nostri de incredere, şi dacă aḑi nu-i apostrofăm cu numele o facem pentru că credem că-şi vor vení în fire, şi vor abandona o cale, care sub masca că e făcută de a uşurá greutăţile poporului, este menită a ne strica scóla, a ne zădărnicí tótă sudórea şi munca de ḑeci de ani, pusă pentru de a ridicá scóla acolo, unde este a celorlalte popóre din patrie.

Aḑi pentru fii nostri ai românilor scóla este tot atât de necesară ca şi pânea, şi părinţii cari se substrag dela datorinţele lor cătră învĕţătoriu comit tot atât de mare pĕcat, ca şi când nu le ar da pânea de tóte ḑilele.

Compatrioţii nostri de alte limbi în ruptul capului ridică scóle, stau la pândă cum se ne prindă odraslele nóstre românesci şi sĕ le iee în aşa numitele grădini de copii, sĕ-şi insuşéscă acolo altă limbă, alte datine şi obiceiuri.

Cu acésta ocasiune este de prisos se mai cercetăm, că încât este păgubiciósă pentru noi lucrarea lor şi încât nu, destul că se lucră cu un plan bine-precisat la desnaţionalisarea nóstră, se lucră cu plan la nimicirea scólei nóstre, şi cei ce dau mână de ajutoriu la alungarea învĕţătorilor din causa salariului, se fac culpabili tocmai ca şi străinii ce lucră cu voia ca sĕ ne inapoieze şi impedece în cultură. Ai nostri o fac din lucruri mici, din personalităţi, ceialalţi cel puţin dacă o fac, o fac că sunt conscii, că sunt prea puţini, pentru-ca se domnéscă asupra celorlalţi mai mulţi, şi dacă caută sĕ se inmulţéscă şi din rêndurile nóstre, nu ai ce le face, mai cu sémă nu atunci, când ómeni slabi de fire se găsesc la tóte némurile; dar noi până acum nu avem motiv sĕ ne plângem prea tare, căci cuceririle ce se fac în rêndurile nóstre nu sunt de natură de a ne insuflă îngrijiri, consciinţa de a voí sĕ trăim ca români e destul de puternic desvoltată în noi, dar de ací nu urméză ca se părăsim căile virtuţilor străbune, nu urméză ca se abandonăm scóla şi se persecutăm învĕţătorii din causa unor lucruri de nimic, din causă că nu ne convine ori nu ne place de faţa cuiva.

Am scris aceste rênduri ca se servéscă celor pĕcătoşi de îndreptare, şi dacă vor crede că nu pot se nu continue pe calea apucată, nu vom intârḑia a publicá şi detaiuri.

Revista politică.

Spre bucuria întregei monarchii delegaţiunile îşi continuă desbaterile fără a provocá scene furtunóse. Cuvintele monarchului despre starea cea ne sigură de resbel sau pace, în care se află Europa au făcut pe membrii delegaţiunilor sĕ fie cu tact şi cumpĕt. Oposiţia numai din când în când se mai învăpăéză în oraţiuni fulminante spre a-şi aduce la valóre opiniunile sale. În ḑilele din urmă contelui Kalnoky şi politicei sale precum şi ministrului de finanţe li s'au votat din partea ambelor delegaţiuni încredere. Nici nu se putea altcum, dupăce ministrul de esterne Kalnoky în resortul seu, numai pe placul delegatiunilor a putut fi. După tonul domol, în care desbaterile se urméză în delegaţiuni, e speranţă, că acestea îşi vor încheea durata sesiunei lor fără ca presa sĕ înregristeze un singur cas de încordare parlamentară.

Ḑiariul german „Nord. Alg. Ztg." a surprins lumea în ḑilele trecute cu un articlu în care dă lecţii generalului de Clausewicz. Articlul merge în tr'acolo, că nu cunósce resbel „absolut," şi că resbel[illegible] e altceva decât continuarea politicei cu alte mijlóce. Faţă de aceste enunciaţiuni se întrébă fie-care, de ce un organ oficios publică lucruri aşa vechi şi înţelese de sine. Scopul articlului e, a arĕt , că resbelul şi pacea atârnă dela bărbaţii de stat şi nu dela generali. Adevĕrul din urmă însĕ în Germania nimeni nu l'a afirmat. „Îl afirm eu" ḑice oficiosul german, vrênd a arĕta gravitatea cancelariului Bismarck. Generalii lucră şi ei numai după-ce hotăresc bărbaţii de stat.

Apostolul de frunte al Boulangismului Laguerre şi Derouléde au sosit în Bordeaut. Primirea ce li-sa făcut însĕ a fost antiboulangistică. Studenţii şi lucrătorii la sosire au strigat: „Abas Boulanger" şi „vive Carnot!" Boulangismul, care începu-se în timpul din urmă a prinde rădăcini afunde în Francia, din ce în-ce îşi perde urma. Popularitatea de care se bucura nu o mai are.

Ungerea de rege a moştenitoriului tronului Sêrbiei a umplut de bucuriă inima ex regelui Milan. El din Constantinopol a adresat o depeşă generalului Gruics, în care el mulţămesce ministrului preşedinte sêrbesc şi guvernului pentru încunoscinţarea, ce i-o a făcut, ungênd pe regele Alecsandru. Ca tată şi sêrb, ḑice ex regele Milan, în depeşă, se bucură de entusiasmul poporului şi doresce ca poporul sĕ rĕmână fidel tronului fiiului seu, patriei, spre ale puté aduce servicii. Depeşa încheiă cu cuvintele: „Trăiască regele!" „Trăiască naţiunea!"

Tinĕrul rege sêrbesc Alesandru, după ungere a făcut o escursiune la Tacova, unde în 1815 Milos Obrenovici proclamă rĕscóla contra turcilor. Aci i s'a făcut iluminaţie şi retragere cu torţe. Aclamat cu entusiasm de mulţime el s'a arĕtat la teréstră şi a rĕspuns la un discurs, ce i s'a ţinut: „Sunt fericit că am avut o primire atât de cordială în acest ţinut atât de strîns legat cu viaţa şi activitatea celebrului meu strămoş.

Pe când Europa geme sub greutatea armelor, în alte continente e pace eternă. Preşedintele Statelor-Unite Harison cu ocasiunea ḑilei de aniversare a independenţei Statelor-unite, a ţinut o vorbire, în care a accentuat, dacă cumva şi Statele unite se tem de vr'un inimic. Nici un popor al pământului nu ne póte nóuĕ strica, ḑise el în vorbirea sa, „fără numai noi." „Provedinţa divină ne-a dat nóue un aşa stat între naţiunile pământului, că el nu se mărginesce de nici o parte cu vre-un stat mai puternic."

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕţămêntului educativ.

(Urmare).

Am amintit deja mai sus, că interesul are sĕ fie desvoltat în mod multilateral. Rĕmâne acum sĕ arĕtăm causa pentruce.

De sine se înţelege. că multilateralitatea e condiţie neapĕrată pentru desvoltarea generală, fără de care cea din urmă nici nu se póte închipuí. Afară de aceea multilateralitatea — ceea-ce e mai ponderos — eserciază o puternică influinţă şi asupra *moralităţii* omului, delăturând esclusiva predominare a *poftelor patimilor*, cari tóte sunt pedeci directe pentru *libertatea morală*. Asemenea porniri n'au se conducă pe omul moral; el în ori-ce împregiurări trebue sĕ fie liber de *pofte* şi *pasiuni*. Ceea-ce stimuléză pe omul moral, n'are se emaneze din *pofte* şi *patimi*, ci pur şi simplu din iubirea şi devotamêntul cătră suprema fiinţă cerésca, câtră Dumneḑeu. Şi pentru ajungerea acesteia *interesul* multilateral e unicul călăuz, e unica garanţă sigură. Interesul multilateral lăţesce şi îmbogăţesce cercul nostru de gândire ţinênd prin aceea mereu spiritul în disposiţie şi vioiciune energică, ceea-ce îmblânḑeste asprimea *poftelor* şi *patimilor*, micşoréză órba lor putere şi le scóte din inteţimea lor unilaterală, încât nu mai pot predomina esclusiv spiritul nostru.

La individul cu un cerc de gândiri multilateral, ideile mai intensive îi devin tot atâte *pofte*, am putea ḑice menagiate de raţiuni. Aceste diferite idei însĕ, ce se ivesc în spiritul individului, se schimbă deci reciproc unele pe altele şi atrag atenţiunea nóstră dela cercul ideilor uneia asupra celeialalte; drept aceea, *dorinţe* singuratice nu pot devení stabile, nu pot deveni esclusiv predomnitóre, adecă nu degeneréză în obiceiuri neresistibile, nu devin *patimi* nedelăturabile. Din acest motiv, ori-ce ocupaţiuni din viaţa nóstră putem cu uşurinţă sĕ le schimbăm, dacă cumva împregiurările ar pretinde. Abḑicem cu răbdare dela ori-ce planuri, dacă acele n'ar mai fi compatíbile cu împregiurările date. Abḑicerea însĕ nu ne zdrobesce în interiorul nostru, nu ne duce la desperare, ci apucăm cu mulţămire a muncí şi în altă direcţie.

Viaţa nóstră e trecĕtóre, şi toţi suntem espuşi diferitelor greutăţi şi neajunsuri. Nimeni nu este cruţat de greutăţile vieţii; nimeni nu este asigurat în contra loviturilor sorţii. Cei mari pot devení umiliţi, până şi tronurile puternice pot fi sguduite şi cei mai avuţi într'un moment pot ajunge la miserie. Regi şi împĕraţi nu odată devenit'au cerşitori. Istoria ne ilustréză cele ḑise prin multe esemple posomorîte. Inarmat însĕ cu *interesul pedagogic* multilateral, omul póte remâné pururea în echilibru, liniştit şi nealterat în faţa ori-şi cărei supĕrări sau nenorociri. Din acest motiv Herbart asémênă *interesul* multilateral cu un un strat bogat în tot feliul de sămênţe şi rădăcini, a cărui suprafaţă chiar devastată sĕ fie de tempestăţile naturei, în urma bogăţiei sale de nou înverḑesce, de nou rodesce. Aşa din *interesul* multilateral se nasce o mulţime de disposiţii sau aplecări pentru ori-ce activitate posibilă. Acésta împregiurare e în stare a susţiné neatinsă vîrtutea între ori-ce lovituri ale sorţii vitrege, e în stare a valorá îmbrăţişând ori-ce ocasiune dată pentru continuarea activităţii oneste. Pe un individ cu atare disposiţie şufletéscă, nici o nenorocire nu va fi în stare al zdrobí, al nimicí cu totul. Vitalitatea lui e un isvor nesecat. Suferinţe póte se aibă, căci nu e muritoriu, care se fie cruţat de aceste, dar *interesul* multilateral i servesce drept mângăere şi recreaţie în contra tuturor acelora. Liniscit îşi póte schimba cercul activităţii sale, dacă împre-

---

pe acel milostiv şi puternic Dumneḑeu, ca se vĕ fie în amĕrăciune mângĕitoriu, şi în supĕrare veselitoriu, şi în slăbiciune ajutătoriu şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sĕ-l ierte.

Dela copii, de va avea.

O dulci fii mei (cutari)! O cum îmi este de cu greu a me despărţi de voi, că iată acum, că ve las întru acéstă lume sĕraci şi cu multe amaruri; ce încă me rog acuma şi vóue dragii mei fi, în ce ve voiu fi greşit acum la ciasul cel mai de pe urmă, sĕ me iertaţi, că de astăḑi înainte mai mult faţa mea nu o veţi vedea, şi ochii mei de a mai priví la voi astăḑi s'au încuiat; piciórele mele au slăbit şi intunecatei gropi astăḑi me dau a mĕ sĕlăşlui. Dară eu încă rog pe acel Dumneḑeu puternic, carele este purtătoriu de grige tuturor sĕracilor; acela se ve fie în sĕrăcie părinte şi purtătoriu de grige, se ve créscă si sĕ ve norocéscă; şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sĕ-i erte.

Dela fraţi şi surori, de va avea.

Dragi fraţi şi surorile mele, carele cu d-vóstră dintr'un trup am născut întru acéstă lume a trăí, ce iată Dumneḑeu până aicea au fost orênduit hotarul vieţii mele şi n'am putut trece, ce pe porunca domnului şi făcĕtoriului meu mi-a căutat a merge, şi acuma de d-vóstră m'am despărţit; ce me rog de d-vóstră acum în ceasul cel mai de pe urmă se me iertaţi, ce ve voiu fi greşit; că de astăḑi înainte faţa mea de cătră d-vóstră se închide întru întunecata şi veştejita grópă; limba mea cea grăitóre frumos cu d-vóstră cu mare tăcere s'au îngrădit; ochii mei cei cu veselie căutători spre d-vóstră astăḑi s'a închis şi s'au înpăengenit. Ce acuma acesta este cuvêntul meu cel mai de pe urmă cătră d-vóstră: ca se nu uitaţi şi rĕmăşiţa mea, ca şi Dumneḑeu cu d-vóstră sĕ remâie, şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sĕ-l ierte.

Dela tóte némurile care are.

Intorcêndu-mi graiul meu cătră tóte frăţiile mele şi cătră tot némul meu cel de sânge, la bărbaţi, mătuşi, veri, verişóre, care sunt aicea şi care s'au întêmplat de nu sunt aicea; tuturora îmi dau datornicul meu cuvênt cel mai de pe urmă şi me rog la tuturor, în cele ce ve voiu fi greşit sĕ me iertaţi, că de m'aş fi nădăită de acésta, eu singur pe la d-vóstră a-şi fi venit şi iertăciune mi-a şi fi cerut, ce cósa morţii fără de veste m'au cosit şi funia vieţii mele au tăiat şi de tóte rudeniile mele astăḑi m'au despărţit. Ce me rog d-vóstră, ca se me sloboziţi cu iertăciune bună, că şi eu ve poftesc dela Dumneḑeu ca se fiţi locuitori acestui pământ cu pace, şi Dumneḑeu cu d-vóstră se rĕmâie, şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sĕ l ierte.

Dela toţi prietinii şi vecinii.

Aşisderea iară nu-mi pot uitá, despre prietenii şi despre vecinii mei cei buni, cu cari eu întru acest sat am locuit, ce tuturor me rog, celor mari şi celor mici, celor bĕtrâni şi celor tineri, celor bĕtrâni ca părinţilor, celor bĕtrâne ca maicelor, celor mai tineri cu vêrsta ca fraţilor, celor mai tinere ca surorilor, celor mai mici ca fiiilor: că dacă voiu fi supĕrat pe cineva cu ceva, s'au cuvinte fără de cinste voiu fi grăit, s'au pruncul cuiva voiu fi obiduit, ci me rog d-vóstre tuturor acum în ciasul cel mai de pe urmă se me iertaţi, ca şi Dḑeu se ierte păcatele d-vóstre, şi se ḑicem toţi: Dḑeu sĕ l ierte.

Dela toţi sătenii,

După aceia me rog d-vóstră care a ţi ostenit ca acestea óse recite ale mele, dela casa cea sufletéscă, se osteniţi sĕ le daţi maicii sale pământului sĕ se odihnéscă, până când va glăsuí înfricoşatul glas al trimbiţii lui Dḑeu şi se vor scula toţi aleşii sfinţii sale, cu aceia sĕ me învrednicéscă puternicul Dḑeu şi eu a me sculă; şi întru împĕrăţia ceriului, cu toţii cu d-vóstră a întrá; pentru-care se ḑicem toţi cuvêntul cel mai de pe urmă: Dḑeu sĕ l ierte! — Acăruia dar şi milă rog şi poftesc pe milostivul Dḑeu ca se fie cu d-vóstră cu toţi.

Acestea le-am scris în Ţara Oltului, la mănăstirea Drăguşului: Eu logofet Mateiu Voileanu: pe hârtia părintelui Rafail.

---

giurările îl forţéză, şi fără a cădé în desperare muncesce cu îndestulire şi în altă direcţiune, încât pururea rămâne un membru folositoriu pentru societatea omenéscă.

Multilateralitatea interesului însă nu e de a se confunda cu *omnilateralitatea*, fiind-că acésta presupune un ce terminat, adecă un lucru terminat, adecă un lucru încheiat, eschidênd ori-ce nisuinţă mai departe; este va să dică tocmai contrariul dela *interes*. Apoi nu e de a se confundá cu *pofta* de a scí tóte, cu *encyclopedismul*, despre a cărui netemeinicie am avut ocasiune a vorbí. Învĕţămêntul nici odată n'are se dea cunoscinţe singuratice, pe cele nóue tot deuna are se le aducă în legătură intimă cu cele vechi, cu viaţa sufletéscă a elevului, sĕ formeze un *întreg* bine închegat, precum e reclamat de principiu *concentraţiunei* şi al unităţii învĕţămêntului, care e de mare însemnătate, precum pentru conservarea unităţii consciinţei individului, aşa şi pentru formarea adevĕratului caracter.

Interesul póte fi multilateral în înţeles *obiectiv şi subiectiv: obiectiv* întru cât se estinde asupra întregului conţinut al vieţii nóstre sufletesci, éră *subiectiv* întru cât una şi aceeaşi materie póte se deştepte deosebit interes.

Pentru specificarea *interesului pedagogic* după *Herbart* avem se reflectăm la împregiurarea, că spiritul omenesc privesce lucrurile esterne, ca obiecte strĕine de sine, sau ca însuşi pe sine, ca obiecte ale lumei sale, trăind atunci în relaţii cu ele. Adecă sau le privesce ca obiecte ale esperimentării sale, sau ca obiecte, cu cari trăesce în atingere în societate. Cu privire la direcţiunea primă putem deosebí trei feliuri de interese anume: 1. *interesul empiric*, care se refere la observarea şi cuprinderea lucrurilor în diferitele lor variaţiuni; 2. *interesul speculativ*, care se refere la legile, după cari se petrec fenomenele naturei, interes, care nu se mulţămesce numai cu observarea şi cuprinderea lucrurilor, ci scrutéză legile, cari hotăresc relaţiile reciproce şi legăturile dintre diferitele lucruri: acest interes ne conduce la singuraticile sciinţe; 3. *interesul esthetic*, cari se manifestă în gustul esthetic, în apreţiarea lucrurilor din punctul de vedere al *frumosului* şi al *bunului moral*. Aceste trei luate împreună ne dau interesul, ce se numesce şi *interes teoretic*. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Personal) Preasânţia Sa dl episcop al Aradului Ioan Meţian a călĕtorit Joia trecută cu trenul de după amédi la băile erculane dela Mehadia, scrie „Biserica şi Scóla".

* (Personal.) Cu trenul de Joi séra a plecat Preasânţia Sa dl episcop Nicolau Popea la Caransebeş, pentru de a fi instalat în scaunul episcopesc, fiind insoţit de dl prof. sem. şi protodiacon Dr. Ioan Crişian. La gară a fost petrecut de aprópe toţi membrii gremului consistorial, corpul prof. sem., şi alţi stimători ai Preasânţiei Sale, precum şi un numĕr frumos de dame, presentândui-se din partea mai multor dame şi un buchet frumos de flori. Atât la despărţirea din sala de asteptare, cât şi la plecarea trenului, Preas. Sa a fost repeţit intimpinat cu urări de „Sĕ trăiască."

* (Incheerea anului scol. în seminariul nostru „Andreian.") In diua ss. Apostoli Petru şi Pavel, după celebrarea s. liturgii şi după rugăciunea de mulţămire cetită în biserica din cetate, toţi profesorii seminariali dimpreună cu elevii s'au intrunit în sala cea mare a institutului. Ací P. O. D. dir. sem. I. Hannia, accentuând insemnătatea ce o are diua de incheere a anului scolastic pentru elevi, şi punênd în cuvinte călduróse la inima elevilor absoluţi posiţia, ce i astépta în viaţă, a cetit clasificaţiunile în presenţa ambilor comisari consistoriali: P. O. D. asesor Boiu şi P. O. D. asesor L. Simonescu. Faţă de anul trecut s'a observat progres în clasificaţiuni. Numĕrul celor clasificaţi cu „neindestulitoriu" e redus la un mic minimum. Cătră fine P. O. D. director ţinù de nou o vorbire, mulţămind P. O. D. asesori pentru zelul cu cari au participat la esamene înainte şi după prând aprópe 9—10 dile, mai multe óre pe di, la ce a rĕspuns P. O. D. asesor cons. Z. Boiu, dând espresiune indestulirei dlor comisari cu prestaţiunile frumóse ale elevilor, şi dorind ca institutul sĕ se ridice din an, ca sĕ fie vrednic de numele, ce l pórtă.

* (Esamen de cualificaţiune învĕţătoresc.) Ieri s'a început esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc cu candidaţii nostri de învĕţători din archidiecesă, şi s'a însinuat aprópe la 60.

* (Cas de mórte.) Binecunoscutul comisioner român din Viena *B. G. Popovici* a încetat din viaţă Luni. Inmormêntarea lui s'a făcut la Gaugarn.

* (Himen) Dl Iosif Ognean, cleric absolut al archidiecesei nóstre şi-a încredinţat de fiitórea sa soţie pe dşóra Otilia Tobias.

* (Advocat nou.) După-cum ni se notifică, dl Dr. Ioan Suciu şi-a deschis cancelariă advocaţială în Arad, strada Wesselényi Nr. 53.

* (In amintirea lui Eminescu.) După cât află „Românul", s'a ţinut în Botoşani o adunare a admiratorilor lui Eminescu în salónele redacţiunei diariului „Libertatea". S'a constituit un comitet ad hoc care sĕ aibă însărcinarea cu strîngerea de fonduri necesare pentru ridicarea unui bust marelui poet. Corespondentul din Iaşi îi scrie „Românului, că mai multe persóne din acel oraş au luat iniţiativa de a bate o medaliă comemorativă în amintirea lui Eminescu. După cum adauge corespondentul, medalia s'a comandat deja în strĕinătate. „La Revue de l'Orient", în ultimu-i numĕr consacră un foileton întreg decedatului poet Eminescu. „La Revue .." intre alte multe elogii, încheiă articolul dicênd, că Eminescu a fost unul din cei mai mari poeţi ai României.

Tot în Românul cetim: In curênd va apărea în capitală o broşură, conţinênd biografia poetului, o analisă a operilor sale, precum şi tóte câte s'au scris de el în diferite diare prin ţară şi strĕinătate.

* (Procesul dlui Dr. V. Lucaciu). Marţi pe când fóia nóstră era tipărită deja, am primit o telegramă din Sătmar dela un amic al fóiei nóstre, că dl Dr Lucaciu au fost *achitat* şi după promulgarea sentinţei dise dl Lucaciu în limba maghiară: Trăiască regele, patria şi trăţietatea româno-maghiară! Entusiasmul a fost general, dându se din partea inteligintei din loc şi jur şi un banchet festiv în onórea păr. Lucaciu.

* Invitare la Petrecerea de vară, ce se va arangia în Dobra la 14. Iuliu st. n. a c. în „Grădina casinei" în favorul bibliotecei casinei. Intrarea de persónă 50 cr. Inceputul la 4 óre p. m.

Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale diaristică. Cu stimă

Comitetul arangiatoriu.

* (Regele băiat). Cu ocasiunea serbării ungerei regelui Alesandru I s'a întêmplat o scenă care dovedesce deja că de acum tinerul rege este un băiat hotărît şi care nu se póte conduce aşa după capriciul ori cărui ministru. „Frankfurter Zeitung" spune, că la plecarea regelui Alesandru domnea o mare încurătură între persónele marcante politice adunate în castelul regal. Era deja stabilit itinerarul călĕtoriei regelui şi timpul plecărei era pus la 11 óre. Afară lume multă aştepta se vadă pe rege plecând. Inlăuntru însĕ se urmau scene curióse. Regele se încăpăţina şi nu voi se plece. Era cât pe colo ca întréga serbare sĕ se amâne. Causa pentru care regele se întristà şi se încăpăţină era, că cetise într'un diariu, că mama sa nu va vení în Sêrbia. Scirile acestea 'i făcură o aşa impresiă mare, încât nu mai voia sĕ se lase a fi încoronat. Zadarnic regenţii şi ministrii îl rugau sĕ plece, el nu voia. Atunci unui ministru îi venì în minte se dică: „Maiestate, dacă te laşi de plâns şi vii se te încoronăm, noi îţi făgăduim, că pe când te vei întórce la Belgrad, vei găsí pe regina Natalia aici". Regele audind acestea se lasă de plâns şi îndată, cu faţa veselă, că totuşi va vedea pe maica sa la reîntórcere, se gătí şi plecà la încoronare.

* (Tarif după Zone.) Direcţiunea călei ferate „Valea Someşului" a decis a face ó representaţiune cătră ministrul de comerciu, pentru de a concede ca şi pe acésta linie sĕ se întroducă tariful după zone.

* (Esamenul de bacalaureat în Iaşi.) La esamenul de bacalaureat în Iaşi s'au presentat 50 candidaţi şi 4 domnişóre. Dintre acestia au reuşit 32 candidaţi şi 3 domnişóre.

* (Reducere de preţuri). Ministrul ung. de comerciu a ordonat o reducere a preţurilor pe calea ferată Pesta — Viena. Direcţiunea căilor ferate ung. ale statului comunică deci, că în legătură cu tariful de zone se reduc în 1 August şi preţurile pe amintita cale ferată astfeliu: cl. I 8 fl., cl. II 6 fl. 30 cr., cl. III 4 fl. 30 cr.; pentru trenul de persóne cl. I 9. fl. 60 cr., cl. II 7 fl. 80 cr., cl. III 4 fl. 80 cr.

* (O invenţiă pentru surdi). Un student dela facultatea de medicină din Charcov a inventat un astfeliu de instrument cu care chiar şi cel mai surd om póte sĕ audă. Instrumentul, cărei i s'a dat numele de „autifon" este o simplă ţévă, care conţine dóue elemente electrice şi cu ajutoriul unor conducĕtóre microfonice instrumentul se pune în legătură cu urechia. Cel mai mic sgomot din afară prins fiind de instrument, se comunică îndată şi audului omului. De sigur că dacă acest instrument se va adeveri ca bun pentru surdi, el va fi o binefacere pentru întréga omenire.

* (Conservarea dinţilor.) Dl Vauditz cercetând dinţii dela 40 de ómeni de diferite profesiuni a găsit aprópe asupra tuturor parasite vegetale şi animale. Parasitele erau multe după cum era şi starea de necurăţenie a dinţilor. Mijlócele întrebuinţate pentru curăţirea dinţilor nu duc la scop, pe când apa săpunată s'a constatat, că le distruge. Dacă aceste espuneri vor fi esacte, atunci ca sĕ se conserve dinţii se pretinde ca sĕ se cureţe bine gura cu apă, care se aibă puţin săpun. Acésta la unii nu se pare aşa plăcut ca alte dentrificiuri, este însĕ scientificamente documentat, că accidele ce conţin prafurile dentrifice nu lucréză atât de nevĕtămatoriu pecât lucréză uşórele disoluţiuni a potasei, ce conţine săpunul. Bunele resultate de a scăpá dinţii se arată prin probele dise ací. Astfeliu dar se preîntimpină stricăciunea dinţilor de accidele, ce conţin diferitele paste şi prafuri dentifrice.

* (Cronica verilor calde.) In anul 627 d. Chr. a fost o vară aşa de căldurósă, încât isvórele au secat şi ómenii muriau de sete. In anul 879 a fost cu neputinţă ca ómenii sĕ lucreze pămêntul, cine s'a incercat sĕ o facă acésta, sau a fost lovit de gută (dambla), sau a fost omorit de arşiţa sórelui. In anul 693 plantele au fost opărite, aşa ca şi cum s'ar fi aflat într'un cuptor. In anul 1000 a fost o vară atât de căldurósă cu deosebire în Francia, încât riurile au sĕcat şi pescii din ele impuţindu-se au infectat aerul, şi după acésta infectare a aerului urmă ciuma. In 1132 a sĕcat Rinul. In 1152 puteai ferbe óuele în ţĕrină. In 1303 puteai trece cu piciórele peste Rin şi Dunăre. In 1394 în tótă Europa sĕmênăturile au fost nimicite de marea căldură. Tot asemenea veri călduróse au fost şi în anii 1556, 1614, 1679, 1701. In 1715 din luna lui Martie începênd şi până în Octobre n'a ploat o singură dată în intrégă Europa centrală, bucatele s'au topit pe câmp, isvórele au sĕcat. Fórte călduróse veri au fost şi în anii 1724, 1746, 1756 şi 1811. In 1815 căldura era de 40° Reaumur, aşa că teatrele au trebuit sĕ se inchidă.

Convocare.

Adunarea generală anuală a „Despărţĕmêntului XI (selagian) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român," prin presintele este conchemată în comuna „Tresnea" pe diua de 6 August a. c. st. n.

La acésta adunare cu tot respectul sunt invitaţi toţi membrii Asociaţiunei şi ai despărţĕmêntului, precum şi toţi aceia, cari se intereséză de cultura poporului român.

Şimleu, la 4 Iuliu 1889.

A. Barboloviciu, vicariu for. eppisc. şi director. — *A. Cosma*, secretariu.

Adunarea generală anuală a „Reuniunei femeilor române selagiane" prin presintele este conchiemată în comuna „Tresnea" pe 6 August st. n. a. c.

La acésta adunare cu tot respectul sunt invitaţi toţi membrii reuniunei şi toţi cei ce se intereséză de causă.

Şimleu, la 4 Iuliu 1889.

Clara Maniu, preşedintă. — *A. Cosma*, secretariu.

Din public.

Avis.

Conform conclusului comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, adus în şedinţa dela *9 Iuliu n. a. c.*, la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei se va deschide cu începerea anului scol. 1889/90 de nou *cursul complementar*, provĕdut în statutul de organisare §. 4 pentru casul, când se vor presenta eleve.

Fiind că amintitul curs are în prima linie menirea: a dá învĕţămêntului din clasele ordinare o direcţiune pronunţată spre ocupaţiunile, ce aştéptă pe eleve în viaţa practică, prin urmare a satisface nisce trebuinţe fórte însemnate, se atrage asupra lui luarea aminte a Onoraţilor părinţi interesaţi. Elevele, care doresc sĕ fie primite în acest curs, vor avé sĕ se însinue la direcţiunea institutului cel mult până la *3 Septembre n. a. c.*

Sibiiu, în 10 Iuliu, 1889.

Comitetul Asociaţiunei transilvane.

Loterie.

Mercuri în 10 Iuliu 1889.

Brünn:	59	64	66	54	21

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Iuliu 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95 35	95.20
bbligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.80	99.75
Obligaţiuni de credit austr.	303.—	301 90
Sorţi de regularea Tisei	126.90	126.75
Obligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.45	9.42
100 marce nemţesci	59.25	58.10
London pe (poliţă de trei luni)	119.20	119.10

Nr. 176. [94] 1--3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu 1 Septembre n. a. c. a *3 posturi de învĕţători* şi a *unui post de învĕţătóre* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura romănă şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupá vre-unul dintre posturile amintite au se presente următórele documente:

a) atestat de boţez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 a Art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕţători la scólele civile;

e) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arĕtarea specialităţii, pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

c) fiind limba română limba de propunere, se dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere; *pentru postul de învĕţătóre* se cere, pe lângă cualificaţiunea amintită mai sus, şi cualificaţiune specială pentru *lucrul de mână* şi vêrsta de cel puţin 20 ani.

Concurenţii, cari vor dovedí aptitudinea specială în privinţa cunóscerei şi a limbei germâne, franceze, a gimnasticei sau altei specialităţi de scólă, vor avé preferinţă intre cel altfel cu pregătiri egale.

Fie care concurent, care va fi ales învĕţătoriu sau învĕţătóre, se obligă a propune până la macsimul de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu posturile, ce sunt a se ocupa, sunt împreunate următórele beneficii:

a) învĕţătorilor salariu anual de câte 700 fl. v. a. şi 150 fl. v. a., bani de cuartir;

b) învĕţătórei, pe lângă întréga întreţinere în internat (vipt, locuinţă, încălţit, luminat, spălat) salariu anual de 400 fl. v. a.

Concursele însoţite de documentele numite mai sus sĕ se presente *subsemnatului comitet până la 15 August st. n. a. curent.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura romănă şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 9 Iuliu, n. 1889.

George Bariţiu, preşedinte. **Dr. Ioan Crişian,** secretariu II.

Sz. 2407 polg. [92] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Koch Ede mikeszászi lakós által beadott kereset folytán Lunka község italmérési jogának arányositása megenhetősége, és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi augusztus hó 12 napjának d. e. 9 órája** Lunka község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Lunka elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi junius hó 11-én tartott üléséből.

Incze Domokos, k. elnök. *V. Jakab,* jegyző.

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm".

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer, proprietariu.

[91] 2—14

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete,** ce o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la disposiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte negutătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 8—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfaléu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfaléu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8. -	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persóne.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.